

OLLY

MY MAISKU
MYLLYMÄKI

wsor

Maisku Myllymäki

Holly

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

© MAISKU MYLLYMÄKI JA WSOY 2021

ISBN 978-951-0-46754-1

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

PAINETTU EU:SSA

*”Minusta on vastenmielistä ajatella että minä olen
syyllinen ja olen varma että en ole.”*

IRIS MURDOCH: *MERI, MERI* (suom. Paavo Lehtonen)

Hei, ja kiitos kiehtovasta kirjeestänne, joka saapui hetki sitten toimitukseemme. Emme normaalisti tee aivan tämän tyylisiä juttuja, mutta koska yksi toimittajistamme on sairaalloisen kiinnostunut linnuista, päätin, että lähetän hänet sinne. Hän luki kuvauksenne ja arveli, että lintu voisi olla jokin sellainen kuin vihermehiläissyöjä. Se on ilmeisesti näillä leveysasteilla hyvin harvinainen. Näin kuvan kyseisestä linnusta, ja olette oikeassa: se tosiaan näyttää vähän Zorroilta!

Toivon, että tämän jutun avulla saamme uusia lukijoita lintuharrastajista – uudet lukijat, varsinkin kestotilaaajat, ovat näinä aikoina kiven alla! Ja tietysti kirjoitamme samalla myös teistä; siitä, miten teidänkaltaisenne upea nainen tuollaisessa paikassa oikein elää. Lienee selvää, että tämä on yhteistyömme edellytys.

Toimittajamme saapuu luoksenne elokuun 13. päivänä (kuten ehdotitte). Kiitos saaristoveneen aikatauluista.

Tästä tulee varmasti fantastista!

*Helene Greve
Päätoimittaja
Ihmisen luonto*

VIHERMEHILÄISSYÖJÄ (*Merops persicus*)

Pistiäisiin erikoistunut säihkylintu. Täysikasvuisen linnun pituus 28–32 senttimetriä. Harmaa tai musta pyrstö, jonka kaksi keskimmäistä sulkaa muodostavat pitkän jousimaisen ulokkeen, kuin piiskan tai suipon pape-riveitsen. Linnun yleisväri vihreä, poskissa vaaleaa sinistä, silmäjuova musta ja voimakas, leuanalus oranssi tai ruskea – riippuu siitä, miten aktiiviset katsojan tappi-solut ovat. Nokka pikimusta, alaspäin kaartuva ja huo-miota herättävän terävä; se painuisi ongelmitta ihmi-sen kämmenestä läpi. Siipien aluset muuten ruosteenpu-naiset, mutta siiven takareunassa kulkee musta suikale, joka tuo mieleen vahvat hiilellä vedetyt alaluomirajauk-set. Naaras ja koiras eivät eroa väritykseltään, mutta naaraan pyrstö on koiraan pyrstöä lyhyempi. Nopea, aaltoileva ääni, laulu tyypillisesti kaksi- tai kolmitavui-nen ja melko kimakka (priip, priip, priip; priip-priip; drip-drip). Vihermehiläissyöjää ei pidä sekoittaa mehi-läissyöjään (*Merops apiaster*), joka on väritykseltään vielä riemunkirjavampi; kuin guassipaletti, lunnin nokka soidinaikaan, yökerhon välkkyvät valot siinä vaiheessa, kun kaikki on vielä ihanaa.

RUOHONVIHREÄ kivitalo keskellä kaupunkia, kolmas kerros, asunto 11. Valoisa huoneisto, katto korkealla, ihastuttava avaruuden tuntu heti eteisessä. Kylpyhuoneen ovi on hieman raollaan: raosta pilkistävät valkoiset kiiltävät kaakelit ja kaunis ovaalinmuotoinen kylpyamme kultaisilla jaloilla (ei kuitenkaan leijonan tassuilla). Asunnossa on yksi iso makuuhuone ja toinen aivan pikkuinen huone, kuin siivouskomero. Pikkuisen huoneen ikkunasta näkyy maailmanpyörä. Sitten tietysti keittiö, lattiasta kattoon kromia, vieno ruoan tuoksu, kenties lämpimiä voileipiä (ne ovat taas muodissa). Keittiö jatkuu saumattomasti olohuoneeseen; siellä korkeat ikkunat, niiden edessä beessin väriset näyttävästi laskostuvat verhot. Olohuoneen lattialla punaruskea itämainen matto, maton päällä ministepperi ja stepperin päällä nainen joka sanoo:

”Ajatella, nyt siitä sinun lintujen vahtaamisestasi on viimein jotain hyötyä.”

Ensimmäinen päivä

HEDELMIEN PINTA on pehmeää nukkaa. Niiden siveleminen rauhoittaa Evaa, tuntuu melkein kuin silittäisi pientä haavoittunutta tiaista. Hedelmät lepäävät nelikulmaisessa punotussa korissa ja kori hänen sylissään. Hän osti sekä korin että hedelmät kyläkaupasta venettä odotellessaan. Kaupassa tuoksui lämmenteele maidolle ja ihmisille, jotka ovat juuri nousseet vuoteesta. Kaupan pihassa tönötti – ja tönöttää tietysti edelleen – naurettava patsas: vesilinnun räpylä, ehkä sinisorsan.

Hedelmiin on tarttunut kaupan tuoksu.

Veneessä ei ole enää muita matkustajia. Ihmiset ovat jääneet pois saaristoveneen virallisen reitin kohteissa, ja nyt he ovat kahden: Eva ja mies, joka esittäytyy herra Bergvalliksi. Miehellä on lukuisten pesukertojen haalistama punainen pikeepaita ja farkuista leikatut shortsit. Miehen suu on pieni ja pyöreä kuin sikarin pää. Ohikiitävän hetken ajan herra Bergvall muistuttaa jotakuta toista, mutta hetki on todellakin ohikiitävä, sillä ei, Eva ei ole tuntenut koskaan ketään hänen näköistään tai hänen oloistaan.

Mies on sanonut: hän on oikein mukava nainen, hän tilaa minulta silloin tällöin kotipolttoista.

Hedelmiä on kahdeksan. Eva miettii, pitäisikö hänen syödä yksi jo nyt pois. Ehkä hedelmiäkään ei saisi ikinä viedä parillista määrää, kuten ei ruusujaakaan. Ehkä jätän yhden näistä herra Bergvallille, Eva ajattelee ja katselee tuota vierasta miestä, joka ohjaa venettä eteenpäin.

Puuskittainen tuuli tarttuu Evan tummiin asiallisesti leikattuihin polkkapituisiin hiuksiin. Hän istuu menosuuntaan päin, yrittää arvioida matkan kestoa. He ohittavat jonkin toisen saaren, pienen ja kallioisen, sille on laskeutunut isosirriparvi. Linnut ovat jo muuttomatalla; todennäköisesti ne ovat lentäneet monta vuorokautta putkeen ja heti laskeuduttuaan kääntäneet päänsä nurin ja alkaneet nukkua. Yöllä ne lähtevät taas, muodostavat taivaalle pallonmuotoisen parven.

Nyt Eva sulkee silmänsä. Hän pitää siitä, miten vene keinuu aaltojen päällä. Keinunta saa hänet tuntemaan olonsa kevyeksi ja irralliseksi – molemmat asioita, joita Eva ei yleensä liitä itseensä. Hän ei muista, koska olisi viimeksi ollut merellä. Siitä täytyy olla hyvin pitkä aika, ehkä joskus äidin kanssa, vuosia sitten, risteilemässä, sellainen hirveä huvialus, sen Eva muistaa, diskopallot ja puolityhjä karaoke, äiti tietysti heti lavalla keimailemassa beigen värisessä kynähameessaan ja Eva nurkkapöydässä, pöydällä limsapullo ja pullossa pilli. Mutta sen jälkeen: ei

mitään. Hyvä jos Eva on edes nähnyt merta. Miten tulinkin nyt lähteneeksi tänne? hän ihmettelee. Miten paljon helpompaa olisi ollut, jos olisin vain... mutta hän ei oikeastaan halua ajatella ajatusta loppuun. Hän kumartuu laukulleen, poimii jotain laukun sivutaskusta, suoristaa selkensä ja laittaa suuhunsa lakritsipalan.

Voimakas ja kostea viima tuntuu kasvoilla miellyttävältä ja salaperäiseltä. Eva aistii siinä jonkinlaisen lupauksen. Hän avaa silmänsä, ajattelee eksymistä. Sekä ihminen että lintu voivat eksyä. Jos vihermehiläissyöjä tosiaan on täällä, se on pahasti eksynyt. Tai sitten se on tehnyt kunnan irtioton.

Kun seuraava saari tulee näkyviin, herra Bergvall kääntää katseensa Evan suuntaan ja huutaa jotain, minkä tuuli syö. Tämä saari on hieman isompi kuin aiemmin ohitetut eikä se ole niiden tapaan pelkkää kalliota. On myös puita, on heinää, on sammalta ja kaikenlaista muutakin kasvustoa, jota on vaikea nimetä näin kaukaa.

Vihreä saari, Eva ajattelee. Vihreä niin kuin lintukin.

Naisella on yllään pitkähelmainen kuviollinen vaate, jonkinlainen kaapu tai mekkomainen viitta. Hän seisoo rantakivikossa kuin lumihaikara, kapeaa kaulaansa kurotellen. Hän näyttää siltä kuin olisi seisonut siinä jo pitkään, odottanut. Ja ehkä hän onkin, ehkä hän on seisonut tuossa koko yön ja nähnyt, miten vaalea kerma taittuu taivaalla hiljalleen

oranssiksi. Nainen on nostanut käden otsalleen; me tulemme auringon suunnasta.

Kello on puoli kolme. Vene on myöhässä. Kenties täällä ajalla ei ole mitään merkitystä.

Naisen edessä makaa vinoon vääntynyt puinen laitururi, oikealla puolella nousevat jyrkät keltaiset kalliot. Sekunti sekunnilta nainen on hieman lähempänä, hieman isompi, hieman tarkempi. Hän on nuorempi kuin kuvittelin, Eva ajattelee. Tai ei, ei sittenkään, Eva peruu ajatuksensa: hän on juuri sen ikäinen kuin kuvittelinkin.

Naisesta näkee heti, että hän on taipuisa. Että hänen kehonsa tottelee häntä ja taipuu juuri niihin asentoihin joihin nainen haluaa sen taipuvan.

Vene tömähtää laituria vasten. Laituriin kiinnitetty soutuvene hörppää ämpärillisen vettä sisäänsä, ja veneeseen nostetut aivot kastuvat. Soutuvene näyttää siltä, ettei sitä ole käytetty hetkeen. Eva haiskaa tervan, mutta hän ei ole varma, tuleeko tuoksu soutuveneestä vai laiturista.

Herra Bergvall alkaa nostella tavaroita laiturille: polttopuita, bensiiniä, vara-akkuja, kaksi kassillista ruokaa, yksi laatikollinen viiniä, vielä jotain muuta, kaikkea sekalaista, pesuaineita, ruutupaperia, nippu kuluneen viikon sanomalehtiä. Iso kenno linnunmunia. Nainen sanoo kiitos, kiitos taas ja hymyilee, koskettaa hipaisten herra Bergvallin olkapäätä ja kurkistaa samalla veneeseen, ajattelee ehkä: *illalla juomme viiniä.*

Eva astuu laiturille ja kävelee sen rannanpuoleiseen päähän, ojentaa kätensä naista kohti, niiaa ja sanoo niin kuin on etukäteen harjoitellut:

– Hei, minä olen Eva Greve.

Naisen käsi on luinen ja aavistuksen kostea. Hän ei purista Evan kättä nimeksikään; kättely jää veltoksi. Hänen kasvoillaan karehtii niukka hymy tai hymyntapainen, melkein irvistys. Leuka on terävä, sekin tuo mieleen haikaran ja haikaran pitkän kapean nokan.

Nainen tarkkailee Evaa, mutta jotenkin välinpitämättömästi tai ehkä pettyneesti; aivan kuin hän olisi yhtäkkiä halunnut perua kutsunsa. Eva suoristaa luomupuuvillasta tehtyä t-paitaansa, vetää sitä alaspäin lanteidensa peitoksi. Onko paita kutistunut?

– Holly, nainen sanoo ja jatkaa heti: – Olen pahoillani, jostain syystä minä odotin miestä. Eivätkö kaikki lintuharrastajat olekaan miehiä?

Mutta ennen kuin Eva ehtii sanoa mitään – pahoitella takaisin? – nainen pudistaa päätään ja levittää käsivartensa kuin esitelläkseen maisemia, sanoo:

– Mutta ei se mitään, tervetuloa! Hänen kainaloissaan kasvaa kiharaa tummaa karvaa. – Tällainen tämä minun paratiisini on, hän sanoo ja tekee sormillaan lainausmerkit paratiisi-sanan ympärille. Nainen nauraa, ja tuossa naurussa on jotain hämmentävää, Eva miettii, mitä se on, ehkä se liittyy häpeilemättömyyteen: nauru on kova ja rietas eikä nainen peitä avonaista suutaan millään vaan antaa hampaidensa,

kielensä ja kitarisojensa näkyä. Naurussa on myös jotain torjuvaa: aivan kuin se sulkisi kaikki kysymykset, utelut ja vastaväitteet ulkopuolelleen.

Herra Bergvall on ryhtynyt kääntämään venettä, mutta hän tekee työtään hitaasti, hän on utelias. Hän haluaisi kuulla, miten naisten keskustelu jatkuu, mutta lopulta hänen on luovutettava, lähdettävä. Veneen moottori murahtaa, herra Bergvall heilauttaa kättään. Hänen suussaan on kokonainen persikka.

Naiset tarttuvat laukkuihin, kasseihin, viinilaatikkoon ja sanomalehtinippuun ja alkavat kävellä kalliosta mäkeä ylös. Kummankin otsa helmeilee; on lämmin päivä, tänä kesänä vasta elokuu on tuntunut todella kesältä, taivas on ollut jo viikon ajan pilvetön. Evan kasvot alkavat punoittaa, mäki on jyrkempi kuin miltä se alhaalta katsottuna näytti, ja nämä sandaalit, ne eivät todellakaan sovi tähän maastoon, hän ehtii ajatella ja sitten hän haistaa keltamataran voimakkaan hunajaisen tuoksun.

Lopulta, noin sadan askeleen jälkeen, he seisovat valkoisen leveistä laudoista rakennetun talon edessä. Tai talon, joka on joskus ollut valkoinen, mutta ajan saatossa kellertynyt, muuttunut oljen väriseksi.

Eva miettii: talo pitäisi maalata. Hän sanoo:

– Kaunis talo.

Talo on väärinpäin olevan L-kirjaimen muotoinen ja siinä on kaksi kerrosta. Alakerta, joka on puo-

littain maan alla, on pelkkä kellari, Holly kertoo, kylmä ja pimeä. Alakerrassa on pienet sameat ikkunat, ja se on täynnä tavaroita, joita kukaan ei tarvitse. Yläkerta on kerros, jossa eletään: kerros, jossa sytytetään valot, tulisijat. Yläkerrassa on kuusi huonetta: makuuhuone, pieni huone, keittiö, olohuone, eteinen, kylpyhuone.

He nousevat portaat ylös: viisi korkeaa mutta kapeaa kiviporrasta, molemmin puolin metalliset punaiseksi maalatut kaiteet. Ennen kuin Holly avaa oven, Eva ehtii nähdä ovessa koristeellisen, valurautaisen kolkuttimen, jossa koreilee pitkänokkainen mutta lyhytjalkainen lintu, kenties suosirri tai taivaanvuohi.

Nyt naiset seisovat eteisessä. Se on neliön mallinen ja eteiseksi epätavallisen suuri. Huoneen takaseinustalla roikkuu soikea jugend-tyylinen peili, jonka lasi on paikoitellen laikukas mutta silti kirkas, hopeanhohtoinen. Peilin kehys on köynnösmäinen; siihen on kaiverrettu jonkinlaisia lehdyköitä. Peilin edessä on kaunis puurunkoinen nojatuoli ja sen vieressä villisti levittäytynyt jättipeikonlehti. Suurimman huomion huoneessa kerää kuitenkin täytetty koirasmetso, joka seisoo seinään ruuvatulla oksalla soidinasennossa: kiiltävänmusta viuhkapyrstö uljaaksi levitettynä, pörheä kaula pitkänä ja vahva vaaleankeltainen nokka aavistuksen auki kuin odottaen, että sinne lentäisi hyönteinen. Linnun lasisilmät ovat sameat ja ulkonevat; ne on liimattu

aavistuksen liian korkealle. Eva on aina ihailnut koirasmetson rintahöyhenten turkoosia väriä, ja nytkin hän ajattelee, että väri on vaikuttava, vaikka samaan aikaan hän ajattelee: hyi helvetti. Tuossa on lintu, joka ei koskaan kuole, ja jos siihen sattuu pesiytymään matoja, aina on mahdollista saada tilalle uusi.

Joskus naaraaksi syntyminen on onni: kaikki haluavat huoneeseensa tapetun koirasmetson, kun taas vaatimattoman näköisestä koppelosta ei perusta kukaan.

Eteisen nurkkiin on pesiytynyt lähes nyrkin kokoisia pölypalloja, ja myös metson selkä, päälaki ja silmän päällä oleva punainen pilkka ovat pölyn peitossa. Eva tarkkailee Hollya, odottaa että tämä pyyhkäisisi pölyt kämmeneensä nolona siitä, ettei ole huomannut niitä aiemmin, mutta Holly ei näytä välittävän pölystä. Hän vain levittää jälleen käsivartensa (kuin sanoakseen: *katso, miten upeaa*), pyörähtää kerran itsensä ympäri ja kävelee huoneen poikki.

Jos Evalle tulisi vieraita, hän siivoaisi asunnon huolellisesti lattiasta kattoon, pyyhkisi lattialistat, hinkkaisi hammasharjalla kaikki kaakeleiden välit. On ihmeellistä, että jotkut ylpeilevät asioilla, jotka ovat selviä puutteita.

– Ajattelin, että sinä voisit nukkua täällä, Holly sanoo samalla kun kulkee eteisestä olohuoneeseen ja olohuoneen poikki ovelle, joka on kapea, preussininen ja raollaan. Eva riisuu sandaalinsa eteiseen ja seuraa Hollya pieneen huoneeseen, jossa ei ole oi-

keastaan mitään – vain yksi vääntynyt jalkalamppu, ruusukuvioinen tapettinauha ja leveä valkoinen ikkunalaute kieltämättä varsin kauniin kaari-ikkunan edessä. Huone tuoksuu siltä, miltä pitkään käyttämättöminä olleet huoneet tuoksuvat. Holly seisoo kuviollisessa kaavussaan huoneen keskellä, kysyy:

– Kelpaako tämä sinulle?

Ohut keveästi laskeutuva kangas värisee Hollyn yllä. Jostain vetää. Eva nyökkää. Tietysti. Tietysti tämä kelpaa. Hän katsoo kovaa lautalattiaa ja ihmettelee: tuossako minun pitäisi nukkua? Mutta tietenkään niin ei ole. Holly poistuu pienestä huoneesta, availee kaappien ovia jossain toisessa huoneessa, kolistelee aikansa ja palaa sitten kapean vaahtomuovipatjan kanssa.

– Mille seinälle sinä tämän haluat? hän kysyy ja Eva näyttää: tähän näin, tähän keskelle, aivan tähän keskelle. Ja siihen se siis laitetaan, kaiken keskelle. Sitten vielä lakanat, peitto, kaksi litteää tyynyä, joita Holly ei edes yritä pöyhentää. Noin, hän sanoo.

– Näyttäisitkö sinä sen paikan, missä näit linnun ensimmäisen kerran? Eva kysyy. Se on hyvä ja asiallinen kysymys.

He ovat yhä pienessä huoneessa, kuuntelevat rapinaa ja jonkinlaista narskuttelun tapaista ääntä, joka tuntuu kuuluvan jostain läheltä, ehkä seinän takaa.

– Rottia, sanoo Holly. – Varmaankin rottia.

He kävelevät olohuoneen poikki keittiöön. Keit-

tiön seinät on vuorattu napolinkeltaisilla kaakeleilla. Holly viittaa pyöreää ikkunaa kohti, ikkunaa joka on kuin laivan tai majakan ikkuna.

– Tuossa. Tuossa oksalla.

– Mutta minä luulin, että... Ja silloin Eva muistaa persikat. – Anteeksi, hän sanoo. Hän menee takaisin pieneen huoneeseen, katselee ympärilleen, mihin helvettiin, hän ehtii ajatella ja sitten hän näkee korin ikkunalaudalla.

– Tässä, Eva sanoo palattuaan keittiöön. – Persikoita, kaupungista. Ne ovat nyt todella makeita.

Holly tarttuu koriin ja työntää kapean valkoisen nenänsä melkein kiinni hedelmiin, nuuhkaisee ja näyttää yhtäkkiä jotenkin hämmentyneeltä; siltä kuin jokin vanha muisto olisi noussut hänen mieleensä. Ehkä joku on joskus kutsunut häntä tai hänen ruumiinsa osia persikaksi.

– Kiitos, ne ovat varmasti hyvin maukkaita, Holly sanoo ja laskee korin keittiön työtasolle.

Pian tulisi ilta.

Mutta sitä ennen, ihan nopeasti: Eva makaa pienen huoneen keskellä, kapealla vaahtomuovipatjalla valkoisten puuvillalakanoiden päällä (ne ovat liidunvalkoiset, kuin tiaisen kallo, ja ne tuoksuvat mäntysuovalta, kirsikoilta – aivan erilaiselta kuin hänen omat lakanansa kaupungissa) ja ihmettelee omaa oloaan, omaa olemistaan, sitä miten nopeasti ihminen voi

Eva katsoo Hollya.
Vasta nyt hän tulee
ajatelleeksi, että hän tosiaan
on saarella kahdestaan
tuon naisen kanssa.
Naisen, jota hän
ei tunne lainkaan.

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-46754-1